

מאות אלפי צופי תלווייה חזו השבוע בתופעה מדהימה. על המסך הקטן הופיע רואה-החשבון דן בבלי, שתקף קשות את מנגנון גביית המיסים בארץ, קבע כי הסכום שאינו נגבה — גדול יותר מסך כל גביות המיסים בישראל.

לפי הערכתו של בבלי, רואה-החשבון המיסדי, הועלמו בשנת 1974 כ-8 מיליארד לירות מסי-הכנסה. העיתונאי-הלוחם, ברוך נאדל, העריך את העלמות המס ב-15 מיליארד, פירט בשידור שורה של האשמות על התעלמות שילטונות מסי-הכנסה מענפים שלמים, הגורפים הון ללא תשלום מסי-אמת.

מולם התייצב משה נוידרפר, הממונה על הכנסות המדינה, שיצא להגנה טוטאלית על מנגנון גביית-המסים, פסק כי לא ניתן לגבות מס-אמת מיהלומנים, למשל, כיוון שיש חשש כי יעזבו את הארץ, והוסיף גם כי מקבלני קו ברילב לא ניתן היה לגבות מסי-הכנסה משך תקופה ארוכה.

אין זו הפעם הראשונה שנוידרפר יוצא להגן על ענפי המתעשרים, שהוא זה המאפשר להם לא לשלם מס-אמת. מאז הפך מנהיג מנגנון הכנסות המדינה, בשנת 1969, פוחת חלקם של העצמאיים והחברות בהכנסות ממיסים, וגדל הנטל המוטל על שכירים.

בתקופת נוידרפר פורחת שיטת „התחשיבים הענפיים“, במקום שומות לכל מיפעל. שיטה זו, עיקרה שפקידי מסי-הכנסה בירושלים קובעים בצורה שרירותית כמה, לפי דעתם, מרוויח מיפעל בענף מסויים, והוא משלם מס לפי קביעה שרירותית זו, בלי כל קשר להכנסותיו האמיתיות.

שורה ארוכה של ענפים פורחים, מיהלומנים ועד סטייקיות וקבלנים, משלמים לפי תחשיב ענפי, צוברים מיליארדים מהכנסות לא-מוצהרות — אותם מיליארדים שרואה-החשבון דן בבלי והעיתונאי ברוך נאדל מדברים עליהם.

נוידרפר הוא אחד האחראים העיקריים להתפתחות זאת, שעיקרה הידוק-התגורה על

המיונה על הכנסות המדינה מכנים למדינה

כאשר התמנה לתפקיד הממונה על הכנסות-המדינה, קיבל גם ארגון גפני מינוי בכיר יותר: תפקיד הממונה על התקציבים. תפקידיהם של השניים חייבו אותם לעבור לגור בירושלים. והם קיבלו עזרה ממדינת ישראל לרכישת דירות שם. שניהם קנו דירות ברחוב הרצל 114, בבית של חברת שיוכן עובדים. שטח כל דירה 112 מטר, ובכל אחת מהן ארבעה חדרים.

ארגון גפני עבר לגור בדירתו החדשה בירושלים. נוידרפר סיפר כי קיבל מענק ממשלתי והלוואה תקציבית בסכום כולל של כ-30 אלף לירות, ממחר הדירה שהיה 83 אלף לירות.

עובדה היא, כי מאז קנה נוידרפר את הדירה ועד היום, הוא אינו גר בה, וממשיך לגור בדירתו בתל-אביב. את הדירה בירושלים הוא משכיר. נוידרפר קיבל כ-30 אלף לירות מכספי המדינה כדי לקנות דירה לעצמו, למען יעבור לגור בירושלים, ותחת זאת הוא משכיר את הדירה לאחרים.

נוידרפר אמר כי יעבור לגור בדירתו בירושלים, וכי נשאר לגור בתל-אביב רק בגלל מחלת אביו. עובדה נוספת היא כי הוא נוסע מדי-יום מירושלם שבתל-אביב למישרדו בירושלים (ולוקח עימו, כטרמפיסט, את יושב-ראש ועדת-הכספים של הכנסת, ישראל קרגמן, המקבל הוצאות לשם נסיעה במונית לירושלים).

ממישרד-האוצר מקבל נוידרפר הוצאות נסיעה לירושלים מתל-אביב, בניגוד מפורש לתקשי"ר, הקובע כי פקידים גבוהים בדרגתם חייבים לגור בעיר שבה הם עובדים.

מאחר שהם מאד לנסוע יום-יום בקיץ הישראלי מתל-אביב לירושלים, היה נוידרפר החלוץ מבין פקידים האוצר שהתקין במכוניתו מזגן-אוויר מחוץ לתקן. התקנת המזגן היתה, כמובן, על חשבון משלס-המיסים.

חגיגות הממונה

אחד הפרקים המופלאים בחייו של נוידרפר הוא הגנתו הטוטאלית על היהלומנים. הדבר לבש השבוע צורה מגוחכת. במשך שנים טען נוידרפר כי אי-אפשר לחייב יהלומנים לנהל ספרים כחוק, שכן או יברחו מן הארץ. בתירוץ זה מאפשר מינהל הכנסות-המדינה לענף המרוויח ביותר לשלם כמס אחוז ועום בלבד מן המגיע ממנו.

אולם השבוע הודיע נשיא בורסת היהלומים, משה שניצר, כי הענף יהיה מוכן לנהל ספרים כחוק. הוא ביקש רק למצוא פיתרון לבעיית הקבלות הניתנות ליהלומנים בחו"ל, במחירים פיקטיביים. עמדה זו היא סטירטילחי לנוידרפר, מגן היהלומנים.

נוידרפר עצמו יש מודע אישי ישיר על הקודרה בענף זה. אחיו הוא יהלומן ותיק וידוע.

לפני כמה שנים, כאשר אחיו היה שותף עם יהלומן אחר בעסק יהלומים, הסתכבו השניים בחובות קשים. וראה זה פלא: בעוד ששותפו של האח הוכרו פושט-רגל, והוצא מחברותו בבורסת-היהלומים, לא ננקטו צעדים דומים נגד אחיו של הממונה. האח-היהלומן ממשיך לעסוק במיקצועו עד היום, ונשאר חבר בבורסת-היהלומים.

נוידרפר אינו מופיע באמצעי-התיקשורת

המדינה דאג, שימחה גפני העדיף למנות כנציב מסי-הכנסה, במקום שטיינברג, את יעקב תמיר. נוידרפר נפגע שנית מן הקיסוח הכולט. מקורביו סיפרו כי אין מקדמים אותו כיוון שמישפחתו פעילה במיפלגת הלי-כרלים העצמאיים, אולם יודע-דבר הזכירו ויכוח על שומה שהוצאה לחברה גדולה, שאושר לה סכום גדול כהפסד.

על כל פנים, בשנת 1969 צלח לו מזלו. זאב שרף התמנה כשר-האוצר, ומינה את נוידרפר כממונה על הכנסות-המדינה במקומו של גפני. היתה זו קפיצה עצומה

האוצר מיון לו

דירה - והוא

לנוידרפר, שפיתאום מצא עצמו ממונה גם על יעקב תמיר.

אחד הדברים הראשונים שעשה היה ביטול הוראה, האוסרת על מפקחי מסי-הכנסה ל"התרועע עם נישומים."

הוא עצמו ידוע בקשריו הטובים עם הנישומים הגדולים. בין ידידיו היו אליהו כמו יעקוב להב, גרשון רוזוב ויקותיאל פדרמן.

היהלומנים ושאר פטורי

המס רואים בו

אח פטורום

כמנן על נגרויות או פטייקיות. הוא בחר דווקא בענף-היהלומים.

לפני כמה מאות שנים התפרסם באנגליה הגיבור העממי האגדי רובין הוד, ששדד את העשירים והעביר את שללו לעניים. מה שעושה משה נוידרפר במדינת ישראל יכול לזכות גם אותו בתואר רובין הוד — אבל של העשירים.

השכירים והתרת כל רסן מעל המתעשרים התעשרות קדה. זכנ מעניין לראות כיצד רואג לעצמו האיש המטריף להיוזק חגורותיהם של אחריים.

משה נוידרפר נולד בשנת 1924 בעיירה קומראנו שבפולין. בשנת 1935 עלה ארצה, וכבר בהיותו בן 14 יצא לעבודה כשליח בבנק. לאחר-מכן התקבל לעבודה באגף מסי-הכנסה המנדטורי, למד בערבים, ובי-1943 קיבל תעודת בגרות מאוניברסיטת לונדון. עשרים שנה לאחר-מכן קיבל גם תעודת רואה-החשבון. בין התקופות הספיק להשתלם שלוש פעמים בארצות-הברית.

כאשר הוקם מנגנון הכנסות-המדינה, עם קום המדינה, הצטרף אליו נוידרפר, והכיר את בונה מנגנון-המדינה, זאב שרף. בשנת 1954 התמנה מפקח מחוזי של מסי-הכנסה, ושנה לאחר-מכן יצא להשתלמות בארצות-הברית. בשנת 1958 עבר לירושלים, לתפקיד סגן נציב מסי-הכנסה.

כאשר התמנה עוזי שטיינברג לתפקיד נציב מסי-הכנסה, במקום אברהם גיבעוני, פסחו על נוידרפר, שראה עצמו מועמד מתאים. הוא החליט לעזוב את עיר-

אחיו היהלומן הסתבך -

אך הבורסה הוציאה

אותו מן הבזק

הבירה, חזר לתל-אביב בדרגה נמוכה יותר: פקיד-שומה מיספר 2.

בשנת 1966 פסחו עליו שוב. הממונה על הכנסות

בראיון שנתן להעולס-הזחה (1931) בספטמבר 1974, העריך בבלי כי בשנת 1973 ניתן לגבות עוד 6 מיליארד לירות.